

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Ytre Arna barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

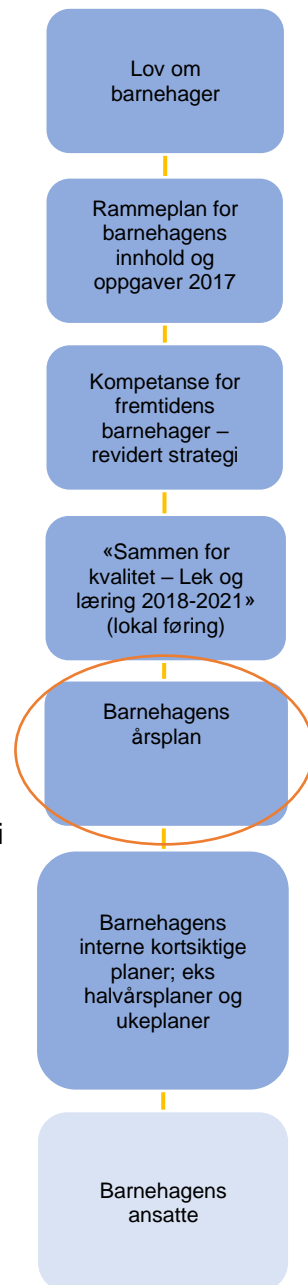
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

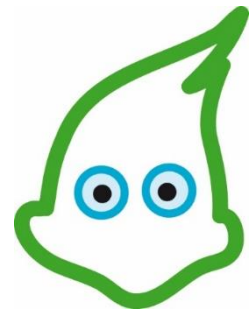

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	6
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	7
1.3.3 Inkluderende	7
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	8
– medvirkende barn i lek og læring	8
2.1 Tilknytning	8
2.2 Lek	8
2.3 Læring	9
2.4 Barns medvirkning	9
2.5 Vennskap og felleskap	9
2.6 Mangfold	10
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	11
3.1 Fagområder	12
3.1.1 Språk som basiskompetanse	13
3.1.2 Matematisk kompetanse	13
3.2 Digitale verktøy	14
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	15
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	15
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	16
4.2.1 Dokumentasjon	16
4.2.2 Vurdering	16
4.2.3 Oppfølging	16
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	16
I. Barnesyn og lærings syn	17
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	17

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	18
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	18
V.	Overganger	18
a.	Tilvenning i barnehagen	18
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	19
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	19
VI.	Foreldremedvirkning	19
VII.	Bærekraftig utvikling	21
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	22
IX.	Barns seksuelle helse	23

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

1.1 Struktur og organisering

Ytre Arna barnehage har i år 41 barn og 10 ansatte.

Litleknappen er småbarnsavdelingen vår og har i år 9 barn i alderen 1-3 år, Blåbærhaugen og Storeknappen tilbyr plasser til barn i alderen fra 2-6 år. Det er til sammen 32 barn på disse to avdelingene. Storbarnsavdelingene har et utvidet samarbeid i form av hvordan det tilrettelegges for gjennomføring av dagen. For dette barnehageåret er førskolebarna fordelt på to avdelinger, Storeknappen og Blåbærhaugen.

Det vil være et utstrakt samarbeid gjennom hele året mellom avdelingene i tilbudet til førskolebarna. Det lages en egen plan for arbeidet med førskolebarna.

Navnene på avdelingene er fra fjelltopper/områder like bak barnehagen og som vi benytter til turområde. Nærområdet i Ytre Arna byr på flere flotte turmål som inspirerer til lek. Det være seg lekeplasser som er opprustet og fremstår innbydende til lek, Sætreparken som er vår nærmeste nabo og skogen, lavvo og Lia.

Biblioteket blir også jevnlig besøkt med grupper av barn, - bøker inspirerer barn til samtaler, utvikling av språk og kunnskap og gjennom vår satsing på språk er biblioteket et naturlig sted å gå til. Der leser vi bøker, opplever stemningen biblioteket gir og finner nye bøker som vi låner og tar med tilbake til barnehagen.

Barnehagen er fra 1989, men har tradisjoner tilbake til 1955, når Arne Fabrikker bygget barnehage her for sine ansatte. På Ytre Arna Museum er det egen utstilling fra den gamle barnehagen, med gamle bilder, leker, bøker og møbler. Museet blir årlig besøkt i arbeidet vårt med å formidle historien om nærmiljøet vårt.

1.2 Metodevalg

Barnehagens pedagogiske metoder: Vi har siden 2008 arbeidet etter ICDP (International Child Development Program), som er et foreldreveilednings program. Samspillmetoden ICDP handler om å bygge positive relasjoner mellom omsorgsgiver og barn, ved at den voksne er sensitiv og positiv i sin kommunikasjon. Når barn blir møtt på en slik måte, bidrar det til barns mulighet til å utvikle et positivt selvbilde og god psykisk helse. I tillegg gis mulighet til å lære og danne vennskap. Metoden er bygget på 8 temaer for godt samspill. Disse temaene jobber barnehagen med gjennom hele året. Pedagogiske ledere sertifiseres som veiledere.

Alle ansatte i barnehagen har kjennskap til ICDP og bruker denne metoden i samspillet med barna. Det jobbes jevnlig med ICDP i personalet og sammen med foreldre.

<http://www.icdp.no/>

Barnehagen har tidligere tatt i bruk: «**Grønne tanker-Glade barn**» som er et verktøy som hjelper oss i samtaler med barna rundt ulike følelser. Målet er utvikling av et godt språk for følelser og å fremme kommunikasjon om vanskelige situasjoner og sterke

følelser. Godt utviklet språk og god kommunikasjon om følelser bidrar til utvikling av selvregulering og til forebygging av psykiske vansker.

I Rammeplanen står det på side 77: "Barnehagen kan understøtte barnets glede ved å leke med språket, først og fremst ved å være oppmerksom på språkleker, glede seg over språkets uante kombinasjonsmuligheter og overraskelser og gi barnets skapende språklige fantasi plass."

Språkglede er et verktøy som brukes mye. Det består av ulike bøker og spill som memory og lotto med ulike emner, kategorier og tema. Språkglede brukes med barna i vårt systematiske arbeid med språket.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

For oss betyr dette at vi:

- Viser respekt for det enkelte barn ved å opptre lyttende og med forståelse
- Legger til rette for vennskap og lek og følger barnets initiativ i lek og i samtale
- Anerkjenner barnets mening

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

For oss betyr dette at vi:

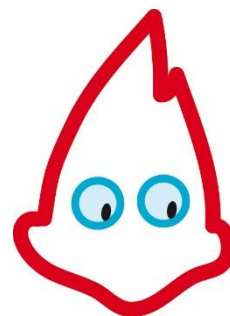
- Lytter og gir anerkjennelse
- Er omsorgsfulle og lekende voksne
- Er rause og sensitive voksne

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

For oss betyr dette at vi:

- Lar barna medvirke og gir dem bekreftelse
- Legger til rette for utviklende leke- og læringsmiljø
- Være tilstedeværende voksne

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

Personalet i Ytre Arna barnehage ønsker å være en viktig bidragsyter for å gi alle barna hos oss det beste grunnlaget til livsmestring for det 21-århundre – medvirkende barn i lek og læring. Interkulturell lek og fysisk aktivitet er lek som gir like lekemuligheter for alle barn. I barnehagen har vi et mangfold, barn og familier fra ulike nasjoner. Dette er med på å påvirke leken i positiv forstand. I leken utvides den sosiale kompetansen, språket styrkes, lekekapitalen øker og erfaringer skapes. Barns rett til et trygt og godt psykososialt leke og læringsmiljø står sentralt i arbeidet med livsmestring.

Like viktig som å få leke, er det å få være med å leke (Öhmann).

2.1 Tilknytning

Mål for barna:

- Barnet opplever en trygg hverdag i barnehagen.

Kjennetegn:

- Kompetent personalet som ser det enkelte barns egenverdi.
- Egen kontaktperson i oppstartstiden.
- Tett samarbeid med foreldrene.
- Barna møter voksne som ser behovene til barnet og støtter dem

2.2 Lek

Mål for barna:

- Barna opplever glede og mestring i leken.

Kjennetegn:

- Den voksne støtter og utvider barns lekekompetanse, - vi er lekekloke voksne.
- Personalet organiserer rom, tid og lekematerialer for å inspirere til ulike typer lek.
- At barna opplever glede og humor i leken

2.3 Læring

Mål for barna:

- Barna er medskapende i sine egne læringsprosesser.

Kjennetegn:

- Den voksne følger opp barns interesser og engasjement.
- Den voksne deltar i barnas læringsprosesser på en undrende og utforskende måte.
- Gir barna varierte utfordringer og mestringsopplevelser.

2.4 Barns medvirkning

Barns rett til medvirkning er nedfelt som en rettighet i grunnloven, barnehageloven og FNs barnekonvensjon. Gjennom sine interesser og kunnskaper skal barna prege det pedagogiske arbeidet.

Barnestemmen er viktig for oss og vi vektlegger at alle barn får si sin mening, - får øve på å ta valg og opplever å bli hørt. Voksne skal gi støtte til barns uttrykk og det skal være samarbeid og gjensidighet mellom voksne og barn.

Mål for barna:

Barna får medvirke til sin barnehagehverdag, - bli sett og hørt.

Kjennetegn:

- Lydhøre og anerkjennende voksne.
- Voksne som følger opp barnas ulike uttrykk og behov
- Barnesamtaler- et verktøy i det pedagogiske arbeidet.

2.5 Vennskap og felleskap

Alle barn skal føle seg sett og akseptert. Det er med på å utvikle et positivt selvbilde.

Mangfold i barnehagen handler om ulik kultur, etnisitet, språk, livssyn, trosretning, kjønnsuttrykk, seksuell orientering, funksjonsevne og sosial status. Inkludering, likeverd og nestekjærlighet er tema vi fokuserer på gjennom hele barnehageåret.

Mål for barna:

- Barna skal oppleve vennskap og tilhørighet.

Kjennetegn:

- Den voksne sikrer at barna opplever et varmt og inkluderende sosialt miljø.
- Den voksne er tett på, støttende og veiledende ut fra barnets alder og behov.
- Sikrer at barn lærer turtaking og samspill, - selve kjernen i sosial kompetanse

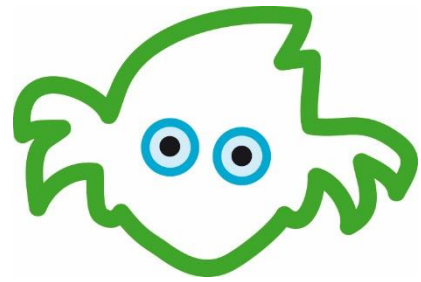
2.6 Mangfold

Mål for barna:

- Barna skal møte hverandre med åpenhet, toleranse og likeverd, - opplever å være betydningsfull og blir respektert for den det er.
- Barna opplever seg selv som en viktig del av barnegruppen

Kjennetegn:

- Voksne som møter barnet med anerkjennelse.
- Voksne som synliggjør mangfold
- Voksne som legger til rette for interkulturell lek

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

«Se meg – hør meg – les med meg»

Tidlig og god språkutvikling er viktig for barna. Det å være i stand til å kunne formidle egne ønsker og behov, uansett alder er egenskaper som er nødvendig i et sosialt fellesskap og vennskap. Språk er viktig for å skape gode relasjoner, kunne delta i lek og evne til å løse konflikter. Til dette kreves det kompetente og sensitive voksne rundt barnet som både skal være språkmodeller og tilretteleggere for gode øyeblikk gjennom barnehagedagen. Alle skal bli sett og hørt, men kanskje ikke samtidig. Det betyr at personalet har et stort ansvar i å *tilrettelegge* for barnehagedagen; tid, rom, gruppestørrelse, varierte aktiviteter, gode opplevelser, individuelle behov mm.

Dette året ønsker vi å ha et enda større fokus på barnelitteratur. Vi leser barnebøker daglig og flere ganger for dagen. Når vi leser for barn gir vi dem anledning til å komme med innspill underveis. Barn som blir lest for får større ordforråd. Vi bruker faktabøker, pekebøker, let-og finn bøker, bildebøker og kapittelbøker. Vi gir barna god tid når vi leser. Tidligere var det om å gjøre å komme seg tilbake til historien hvis noen avbrøt. Nå bidrar barnas engasjement til fortellingen og driver historien frem og vi undrer oss sammen underveis. Barna kan dermed få lyst til å lage historier selv. Barna øver seg på å lytte til hverandre. Alle barna som har hørt boken har en felles referanse og kan dermed lett velge rolle for å komme seg inn i leken.

Det er i dag økende fokus på at barn og ungdom skal tilbys bøker i skolen som et supplement til skjerm. Vi ønsker å støtte barna i å etablere gode vaner og lyst til å lese bøker som en spennende og god inspirasjonskilde.

Tanker, følelser, meninger og erfaring kan komme til uttrykk på flere måter. Retten til å bli hørt og sett er en del av FN`s barnekonvensjon.

Språket fungerer som redskap for å uttrykke egne tanker og behov, samt som redskap i kommunikasjon og samhandling med andre barn.

Personalet fremmer god språkutvikling gjennom de vanlige aktivitetene i barnehagehverdagen. Vi bruker ulike verktøy i vårt arbeid. Vi har som mål å videreføre mer av språkarbeidet vårt i barnehagen, gjennom bruk av bilder, ord og konkreter. En egen språkplan for hver måned vil være et dokument som viser arbeidet vårt og som dere foreldre vil få sammen med månedsplan. Der vil vi introdusere «månedens ord»,

«månedens regle» mm som viser hvordan vi systematisk bygger språkarbeidet med flere ord og begreper og jobber tematisk rundt utvalgte ord/begreper over tid. Når vi er på tur og ute, vil vi leite etter bokstaver, figurer, former og finne sammenhenger. Begrepsforståelse er en del av språkutviklingen hos barn, - vårt ansvar er å bringe inn nye ord og begreper og gjennom arbeidet tilrettelegge for at barna skal forstå og lære.

I vår dialog med barna trenger vi tilbakemelding fra foreldre for å kunne følge opp barns opplevelser på fritiden. Dere foreldre er gode samspillspartnere for oss og ved en åpen kommunikasjon kan vi i barnehagen understøtte barns fortellinger og initiativ gjennom språk og fortelling.

Det er i dag mange barn som lever i et flerkulturelt miljø og noen barn er flerspråklige fra de er født. Vi skal tilrettelegge for norsklæring og for å ivareta og verdssette den kompetanse og språk barnet har fra før. I vårt arbeid med språkutvikling bruker vi billedstøtte, symboler, konkreter, tegn-til-tale og er aktivt lyttende til barnet.

Vårt mål er å gi barna mest mulig språklige erfaringer. Forskning viser at når barn lærer sitt morsmål i hjemmet og med sine nærmeste, vil det være et vesentlig utgangspunkt for innlæring av norsk i barnehage.

I samarbeid med foreldre og barnets hjem prøver vi å få til en felles forståelse for betydningen av hvor viktig det er å lese bøker. I barnehagen har vi et bevisst forhold til daglig bruk av bøker. Lesefrø-bøker er tilgjengelig for utlån fra barnehagen og hjem til dere foreldre for bruk på eget morsmål.

Lek med ord, rim og regler, sang og lekeskrift er viktige elementer i språkutvikling.

Leken har svært stor betydning for barns språkutvikling. Gjennom leken utvikles evne til problemløsning, samt barnets evne til å uttrykke og bearbeide følelser og opplevelser. For oss betyr dette at voksne er lyttende i sin samhandling med barna og at voksne er sammen med barna i lek og latter. I måltid, påkledning/stellesituasjoner, lek og felles opplevelser, vil voksne gjennom språket beskrive hva som skjer og ved det støtte barnet.

Voksne er gode språkmodeller og vi tilbyr et variert språkmiljø som er i bevegelse og utvikling.

3.1 Fagområder

Barnehagen arbeider helhetlig og tverrfaglig med de syv fagområdene gjennom hele året

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Med utgangspunkt i årets tema om språk, med fokus på barnebøker, vil vi jobbe tverrfaglig med alle rammeplanens fagområder. Dette gjøres gjennom voksne som tilbyr inspirerende og kreative språkmiljø som barna får være med på å videreutvikle og der

voksne videre tilfører nye momenter. Vi vil dramatisere med barna og bruke metoden «leke en bok».

Å lese sammen gir felles opplevelser og erfaringer som utgangspunkt for lek og samtaler. Høytlesing dreier seg om å gi liv til bokstaver og bilder på papiret. Vi skaper nysgjerrighet, forventning og spenning til hva som kommer til å skje. Barna får være en aktiv del av historien og det stilles spørsmål underveis som de kan svare på.

Vi tilrettelegger og stimulerer barn innenfor ulik alder og modning. Fagområdene flettes inn i det daglige arbeidet vårt, fagområder vil bli henvist til i månedsplaner for avd.

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Språklig kompetanse har betydning for barns evne til å kunne samhandle, bygge relasjoner og medvirke i hverdagen. Gjennom språket kan barnet uttrykke tanker, meninger, behov og følelser. Barnehagen skal fremme alle barns identitetsdanning og personlig utvikling gjennom et stimulerende språkmiljø. Personalet skal være gode språkmodeller og samtalepartnere. De skal ha gode kunnskaper om barns språkutvikling og legge til rette for et godt språkmiljø for barna.

Barnets språkutvikling henger sammen med lekens utvikling.

Lesefrø: barnehagen har tilbud om utlån av barnebøker på ulike språk.

Dette er et lese- og språkstimulerende tiltak rettet mot barn i alderen 0-6 år, og deres foresatte. Vi oppfordrer at alle foreldre skal kunne lese for barnet sitt på eget morsmål gjennom å låne bøker fra Lesefrø-kassen vår.

Vi har også et tett og godt samarbeid med biblioteket i Ytre Arna.

Vi har som mål å ha et bevisst forhold til å presentere litteratur på både nynorsk og bokmål i barnehagen.

Rp. S 23 : «Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling».

Sammen for kvalitet s.20: «Språklig kompetanse har betydning for barns identitetsutvikling og for barns evne til å forstå og kommunisere, filosofere og fabulere, samhandle og bygge relasjoner».

Mål for barna: gi alle barna positive erfaringer med å bruke språket

For oss betyr dette at vi:

- Stimulerer barns verbale og nonverbale kommunikasjon
- Sørger for variasjon i erfaringer med å bruke språket.
- Følger opp og støtter barn i kommunikasjon
- Bruker bøker, rim og regler og sang aktivt sammen med barna

3.1.2 Matematisk kompetanse

Matematisk kompetanse er et tema som omfatter mange ulike områder. Det kan være tall, former, rom og teknologi. Personalet i barnehagen skal stimulere barnets matematiske utvikling med utgangspunkt i barnets alder, interesser og uttrykksformer. Dette krever bevisste voksne som er delaktige og undrende sammen med barna.

Rp. s 53: «Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur».

Sammen for kvalitet s.21: «Barns lek og aktivitet i barnehagen er naturlig knyttet til tall- og mengdeforståelse, målinger, romforståelse, mønster og klassifiseringer.»

Mål for barna: barna leker og eksperimenterer med tall, mengde og telling

For oss betyr dette at vi:

- Bevisst og systematisk bruk av matematiske begrep og språk
- Styrker barns nysgjerrighet for matematiske sammenhenger
- Bruke leker som inspirerer til matematisk tenkning

3.2 Digitale verktøy

I vår barnehage skal digitale verktøy være en naturlig del av barnas hverdag, - som skal bidra til lek, kreativitet og læring. Vi skal også bidra til at barna får et godt etisk forhold til bruk av digitale medier, her er det viktig at de voksne er gode rollemodeller i arbeidet sammen med barna. Vi bruker digitale verktøy som smartboard, kamera, printer og nettbrett. Vi lager foto med tegninger og skrift på smartboarden. Vi leser også bøker på ulike språk på nett. Vi søker etter faktaopplysninger som barna undrer seg over og spiller pedagogiske spill på nettbrettet. Barna tar bilder med kamera av ting de er opptatt av og lager for eksempel billedlotto og memory. Vi griper tak i barnas digitale utforskning og undring og forsker videre på dette i vårt pedagogiske arbeid.

Musikk og bevegelse brukes også med innspill fra digitale medier.

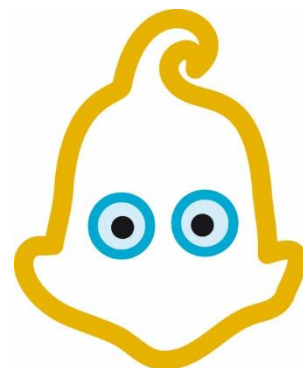
Rp s.44: «barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring».

Sammen for kvalitet s.34: «Våre barnehager skal nytte digitale verktøy som en kilde til lek, kreativitet, kommunikasjon og innhenting av kunnskap».

Mål for barna: utvide barnas lek, kreativitet og læring gjennom digital praksis

For oss betyr dette at vi:

- Utøver digital dømmekraft
- Legger til rette for utforskning, lek og læring
- At barna får utforske kreativt og være skapende i bruk av digitale verktøy
- At barna får tilgang til og bruker aktivitetene innenfor det digitale programmet Salaby

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

Gjennom utviklingsarbeid skal barnehagen heve kvaliteten på det pedagogiske arbeidet, samt utforske hvordan vi kan lære sammen som organisasjon. Et kjennetegn på en lærende organisasjon er at alle ansatte er engasjert i å skape og dele kunnskap om hvordan nå barnehagens mål.

Barnas læring er en sammenhengende prosess gjennom hele utviklingsløpet. I barnehagen skal barnas lærelyst og læringspotensial møtes og ivaretas i et omsorgs- og læringsmiljø preget av trygghet, inkludering og lek» - St.melding 19, Tid for lek og læring

Barnehagen utarbeider årlig en egen plan for kompetanseutvikling for personalet som skal gi retning for arbeidet vårt.

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Vårt satsingsområde dette året er språk og det er derfor her vi vil ha fokus i utviklingsarbeidet dette barnehageåret.

Barnehagens tilrettelegging av språkmiljøet er avgjørende for barnas kommunikasjon med andre, hvordan de deltar i lek og hvordan de opplever sin medinnflytelse i hverdagen.

Systematisk språkstimulering skal være en del av barnehagens hverdagsaktiviteter.

Barna skal oppleve meningsfulle sammenhenger i hverdagen og med god tilrettelegging og blikket systematisk rettet mot språkarbeidet, vil det bidra til barn som opplever glede ved å kommunisere og bruke språket sitt. Gjennom det daglige samvær kan alle hverdagens situasjoner og aktiviteter gi barna gode muligheter til å være språklig aktive. Voksne skal være gode rollemodeller i arbeidet med språk.

Vi vil at barna skal oppleve å være i et miljø som gir styrket språklig samhandling og at de utvikler sin evne til å uttrykke egne tanker, meninger, behov og følelser.

Mål 1: Alle barna skal få være i et aktivt og utviklende språkmiljø

Mål 2: Voksne skal tilrettelegge for et aktivt språkmiljø

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1 Dokumentasjon

Dokumentasjon av arbeidet synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle mål. I dette arbeidet inviterer vi til at både barn og foreldre deltar, sammen med personalet. Vi vil bruke

- Barnesamtaler - gjennomføres systematisk.
- Observasjoner av barn er også en av våre valgte metoder.
- Skriftlige planer hver måned for å synliggjøre språkarbeidet

4.2.2 Vurdering

- Avdelingene vurderer jevnlig språkarbeidet og justerer ved behov
- Refleksjoner på ledermøter, avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager
- Halvårlig vurdering – hva er status i språkarbeidet
- Arbeidet og vurderinger presenteres foreldre og SU og gjøres tilgjengelig for foreldre

4.2.3 Oppfølging

Konklusjoner fra vurderingsarbeidet vil bli jobbet med i personalgruppen. Justeringer og forbedringsområder vil være utgangspunkt for vårt videre arbeid, der vi kan sette nye mål og tilpasse ny praksis.

For å sikre praksisendring og oppfølging til ansatte, vil vi ha et systematisk arbeid med refleksjonssamtaler, veilednings- og medarbeidersamtaler.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Vi er opptatt av at barn og foreldre opplever at de har påvirkning i utviklingsarbeidet. Kom gjerne med forslag til litteratur som barnet ditt er opptatt av. Gjennom året ønsker vi et samarbeid skissert med et utgangspunkt som kan se slik ut:

Foreldre

- Tema i foreldresamtaler
- Tema på foreldremøte

Barna

- Barnesamtaler
- Barns medvirkning i form av lyttende voksne
- Observasjoner

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Barnet anerkjennes som subjekt og er aktivt deltakende i sin egen utvikling og læringsprosess. Barnet trenger å bli sett og å ha samspill med voksne som forsøker å forstå barnets eget perspektiv. Gjennom kropp, følelser og sinn opplever og erfarer barnet verden innenfra. Barnehagen har et helhetlig læringssyn der lek, omsorg og danning sees i sammenheng. De voksne tilrettelegger leke- og læringsmiljø og er aktive deltakere i barnas lek og aktiviteter. Barna skal oppleve et miljø der de får lyst til å utforske, lære og mestre i et læringsfelleskap der de bidrar i egen og andres læring. En viktig del av barnets læring er også å møte utfordringer og mestre motstand.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Pedagogisk relasjonskompetanse handler om den voksnes måte å møte barnet på. Alle barna skal bli sett og møtt med varme og en inkluderende væremåte. Barn som blir tatt på alvor og blir lyttet til, motiveres for læring og utvikler tillit til seg selv og andre. Her gjenspeiles hvilket barnesyn og læringssyn vi ansatte har. Relasjonen mellom barn og mellom voksne og barn skal preges av respekt og anerkjennelse. Kvaliteten på relasjonene er de voksnes ansvar.

SFK s. 21: «Kvaliteten på den pedagogiske relasjonskompetansen er avhengig av de ansattes bevisste holdninger, verdier, barnesyn og læringssyn og virkeliggjøres gjennom personalets handlinger i møte med barn»

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barn-barn og barn-personal, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Vårt syn på danning bygger på barnehagens verdigrunnlag. De voksne innehar rollen som veileder og leder. I samspillet overføres verdier, holdninger, normer, tanker og uttrykks- og handlemåter. Den voksne skal også være lyttende og nær i møte med barnet, samtidig som den voksne har ansvar for å skape et stimulerende miljø som støtter opp om barns lyst til å leke, utforske, lære og mestre.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Alle barn i barnehagen skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Progresjon i barnehagen innebærer at personalet tar utgangspunkt i det enkelte barns ståsted og legger til rette for at barnet får utfordringer som er tilpasset sitt mestringsnivå. Med utgangspunkt i struktur, arbeidsmåter og det fysiske leke- og læringsmiljøet legges det til rette for variert leke- aktivitets- og læringsmuligheter. Barna medvirker ut fra alder og modning, og personalet følger opp det barna er interessert i og utvider det videre.

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Kontakten mellom foreldre og barnehage opprettes før barnets oppstart ved at barnehagen inviterer til et møte for nye foreldre i barnehagen på våren. Her får de en presentasjon av barnehagen, gjennomgang av lov om barnehager, taushetsplikt og opplysningsplikt. Vi viser også bilder fra dagsrytmen, hva vi har fokus på, - satsingsområde og det inkluderende lekemiljøet, samt en liten omvisning i barnehagen. Her deler vi ut oppstartsbrev med informasjon om de første dagene i barnehagen og diverse andre nødvendige skjema som må fylles ut. Barnet får en kontaktperson på avdelingen som skal være tett på barnet den første tiden, for å skape trygghet og en god start i barnehagen. Gode relasjoner er en forutsetning for samspill, lek og læring. I løpet av de første dagene i barnehagen har vi en oppstartsamtale der foreldrene kan informere om barnet sitt og komme med spørsmål de lurer på. Personalet informerer om avdelingen. I forkant av møte får de et skjema med aktuelle punkter for samtalen som kan brukes til forberedelse.

Bergen kommune har utarbeidet en informasjonsfolder «Mitt barn i barnehagen. Informasjon til foreldre med barn i barnehager som eies av Bergen kommune». Informasjonsfolderen inneholder nyttig informasjon til nye foreldre.

<https://allmenningen.bergen.kommune.no/faghjelpen/barnehage-skole-og-idrett/prosedyrer-og-administrasjon-i-bbsi/forvaltning-og-administrasjon-i-bbsi/forvaltning-barnehage/informasjon-pa-flere-sprak-til-foreldre-som-har-barn-i-barnehager>

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

I barnehagen er det overgang mellom småbarnsavdeling til storbarnsavdeling. Vi begynner i januar med å ha lunsjbesøk, der de eldste på småbarnsavdeling spiser lunsj med de større barna ca. en gang i uken. Dette for å opprettholde og skape nye vennskap på tvers av avdelingene. I juni har vi mer organiserte besøk på den avdelingen barnet skal begynne på til høsten. Barn med behov for særskilt tilrettelegging vil få mer tid og hyppigere besøk.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

I overgangen barnehage og skole følger vi et fast opplegg. Om høsten får vi besøk av 1.klasse ved de aktuelle skoler, vanligvis er dette Ytre Arna skule.

I løpet av våren er vi på besøk til 1. klassene og skolefritidsordningene ved de skolene vi samarbeider med.

I barnehagen har vi gjennom hele året førskolegruppe og egne aktiviteter for de barna som skal begynne på skolen. Da har vi fokus på språk, matematikk, digitale verktøy, sosial kompetanse og bærekraft. Gruppen har også gym på Ytre Arna skole en gang i uken. Da blir de samtidig godt kjent med skolen og skoleveien.

I samarbeid med foreldrene blir vi enige om utveksling av nødvendig informasjon som barnehagen skal gi til skolen, for at barna skal få en så god start som mulig. Vi har også et skjema der barna skal tegne seg selv, familien sin og hvilke tanker de har om skolestart. Vi følger de rutiner og planer som er utarbeidet av Bergen kommune for overgangen barnehage - skole. Vi ønsker et utvidet samarbeid med nærskolen i Ytre Arna og har som mål å få det til, gjerne sammen med nærmeste barnehage, Kidsa Festtangen.

Vi arbeider målrettet med at barna skal bli selvstendige og trygge, slik at de blir i stand til å ta egne vurderinger og i økende grad ta vare på seg selv.

Når det gjelder barn med behov for særskilt tilrettelegging begynner samarbeidet mellom skole, barnehage og foreldre i god tid for at barnet skal få en best mulig tilrettelagt skolehverdag.

Bergen kommune har utarbeidet «Plan for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole». Planen skal videreutvikle felles kompetansetiltak for ansatte, samt arenaer for samhandling mellom barnehage, skole og SFO.

VI. Foreldremedvirkning

Barnehageloven omtaler to begrep som relevant i kontakten mellom barnehagen og foreldrene; forståelse og samarbeid. Med forståelse menes gjensidig respekt og anerkjennelse. Med samarbeid menes regelmessig kontakt der informasjon og begrunnelser utveksles.

For å gi barna gode utviklings- og aktivitetsmuligheter er personalet og barnets hjem avhengig av et godt samarbeid. Vi vektlegger gjensidig åpenhet og tillit, der foreldrene blir tatt på alvor og lyttet til. Dette sikres gjennom daglig kontakt, jevnlig

foreldresamtaler, foreldremøter og samarbeidsutvalg. I tillegg bestreber vi å gi god informasjon både fra avdeling og fra styrer. Bergen kommune tar i bruk Vigilo kommunikasjon og sammen med barnehagens nettside vil dette være vår digitale kommunikasjonsløsning fremover.

Daglig kontakt:

Når foreldre kommer med eller henter barna i barnehagen eller telefonkontakt.

Startsamtale inviteres til en av de første dagene barnet er i barnehagen. Dette er en svært viktig og betydningsfull samtale som skal omhandle informasjonsutveksling slik at barnehagen kan møte barnet på best mulig måte. Informasjon om og fra barnehagen er også en viktig agenda i samtalen, - dette for å gi foreldre god innsikt i hvordan barnehagen driver.

Foreldresamtaler:

Tilbys foreldre 2 ganger for året eller flere samtaler hvis det er behov for det. Pedagogisk leder på barnets avdeling inviterer til disse samtalene. Her utveksles erfaringer og opplevelser om barnet, dets utvikling og trivsel. Foreldresamtalen er et viktig samarbeidsforum og en viktig arena for å ivareta dialog om barnets situasjon både hjemme og i barnehagen.

Vi inviterer til overgangssamtale ved overgang fra en avdeling til en annen.

Foreldremøter:

Et møte om høsten, med informasjon om barnehagens virksomhet, satsingsområder, drøfting av verdigrunnlag og gjennomgang av hvordan de ulike møtefora vi har i barnehagen fungerer. Møte om våren er et temamøte der innhold ofte er på bakgrunn av initiativ fra foreldrene.

I tillegg har styrer og pedagogiske ledere møte med de nye foreldrene, med gjennomgang av blant annet hovedpunkter i barnehageloven og rammeplanen.

Foreldrerådet og FAU: Foreldrerådet består av alle foreldre med barn i barnehagen. Foreldrerådsmøte blir avviklet som en del av foreldremøtene, der kun foreldrene er til stede. Der velges det bl.a. representanter til samarbeidsutvalget og her blir det tatt opp saker som er av felles interesse for alle foreldrene.

Samarbeidsutvalget (SU): Barnehagens samarbeidsutvalg skal først og fremst ivareta samarbeidet mellom barnehagen og hjemmene. I SU deltar to representanter fra foreldrene, og to fra de ansatte, en representant fra eier og styrer. Vi har 3-4 møter i året. Su skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ for alle parter som på ulike måter har et ansvar for barnehagens innhold og drift. Barnehagens verdigrunnlag og hvordan vi arbeider med det, blir tatt opp i de ulike møteforaene. Det er viktig at foreldrene får god informasjon om barnehagens virksomhet, slik at de kan medvirke til det beste for sitt barn og barnegruppen. Vi sender ut referat fra møtene til alle foreldrene.

Bergen kommune gjennomfører **kvalitetsoppfølging** jevnlig i sine barnehager. Her har foreldre en viktig rolle og god mulighet til å medvirke og vurdere.

Foreldreundersøkelse fra Udir ble gjennomført i alle Bergen kommunes barnehager høsten 2022. Vi har i samarbeid med foreldre fått tilbakemeldinger på hvordan jobbe videre med utviklings- og bevaringsområder.

Kommunikasjon med foreldre: Vigilo kommunikasjon har nå vært i bruk 1 år. Vi opplever at det er enklere å gi ut informasjon til foreldre. Det er likevel slik at vi trenger at flere foreldre også tar aktivt del i å bruke systemet, for eksempel med registreringer i fht fravær og fridager for eget barn. Vi vil prioritere å få en mer gjensidig utveksling av kommunikasjon mellom foreldre og barnehage for dette barnehageåret.

VII. Bærekraftig utvikling

Se så fin salat! Innhøsting august 2021

Grunnprinsippet i bærekraftig utvikling er at vi må handle på en måte som gjør verden til et bedre sted for de mennesker som lever nå, uten å ødelegge for dem som kommer senere. Det er tre dimensjoner innen bærekraftig utvikling og det er sammenhengen mellom dem som avgjør om noe er bærekraftig utvikling. De tre dimensjonene er klima/miljø, økonomi og sosiale forhold. I barnehagen snakkes det også om en fjerde dimensjon som er barns medvirkning. Vi vil oppmuntre barna til å uttrykke sine tanker, følelser og meninger. Vi ønsker at barna skal få muligheten til å tilegne seg kunnskapen de trenger for å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barnehagen skal fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn. Barn bør få en begynnende bevissthet om at handlinger, beslutninger og valg vil påvirke eget og andres liv og omgivelsene rundt. Sosial kompetanse blir en viktig del av bærekraftig utvikling i barnehagen og vi må legge grunnlaget for at barn får muligheten til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet i møte med andre.

I barnehagen skal barna få en begynnende forståelse av betydningen av bærekraftig utvikling. Avdelingene har fokus på gjenbruk, det å ta vare på leker, bøker og ivareta det vi omgir oss med. I tillegg, og ikke minst, det å ta vare på naturen på en respektfull måte. Barna får, gjennom tema og samtaler, mer kunnskap om resirkulering og sortering. De er med på å levere glass og metall til miljøstasjonen, samt at vi sorterer papir og plast.

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig. Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

Skyfritt – plan for inkluderende barnehagemiljø i Bergen kommune.

«Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet»

(Fra forskningsrapport Ingrid Lund s. 5, Sammen for kvalitet- lek og læring, kvalitetsutviklingsplan for kommunale barnehager i Bergen 2018-2021).

Dette omtales også i «Skyfritt- inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen». Krenkelse og mobbing kan være utestenging fra leken, lugging, slåing, dytting, bli fratatt leker, bli oversett av de voksne og/eller barn i lek og hverdagssituasjoner.

Personalet i barnehagen skal i samarbeid med barnas foreldre være gode rollemodeller for samhandling. Barna skal oppleve en god atmosfære som fremmer deres trygghet og stolthet over egen tilhørighet. De voksne skal møte barna med respekt og anerkjenne barnas opplevelser, følelser og uttrykk. Når barna opplever dette så danner det grunnlag for god selvfølelse.

Rammeplanen kobler livsmestring til arbeid som forebygger krenkelser og mobbing. Å arbeide med livsmestring i barnehagen innebærer å bedre barns forutsetninger når det gjelder lekeferdigheter, språk og sosial og emosjonell kompetanse (Rammeplanen, 2017). Vi jobber bl.a med demokrati, konfliktløsning, det å tåle motstand og det å vente på tur.

Gjennom arbeid med sosial kompetanse, «Steg for steg», «Grønne tanker-glade barn» og ICDP bygger de voksne opp et godt psykososialt miljø. De voksne er aktive og støttende til stede i barns relasjoner og samhandling med andre. Et inkluderende miljø

med nærværende og kompetente voksne er den viktigste forebyggende faktor mot mobbing. Personalet legger til rette for å skape kontakt og vennskap mellom barna. Alle barna skal bli sett, bekreftet, anerkjent og oppleve glede av å tilhøre små og store fellesskap. Barna skal få uttrykke seg og få innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen. Alle skal oppleve vennskap, lære å beholde venner, og alle skal få leke med andre. Et rikt leke- og læringsmiljø fremmer positiv lek og samspill. På bakgrunn av «Skyfritt»- inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen, etablerer Bergen kommune et støttesystem der det er mulig å få hjelp og veiledning.

Målet med Skyfritt er at barn, ungdom og foresatte skal:

- oppleve å bli lyttet til, tatt på alvor og få hjelp i saker som gjelder krenkelser og mobbing
- vite hvor de kan ta kontakt for hjelp og støtte
- vite hva de kan forvente og kreve av barnehage, skole og ledere på fritidsarenaer

Vi ønsker å være en barnehage hvor vi samarbeider og tar et felles ansvar.

Dere kan lese planen i sin helhet her:

<https://www.bergen.kommune.no/publisering/api/filer/T541720689>

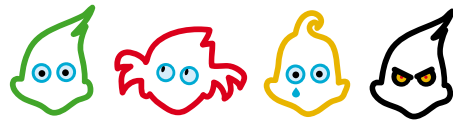
IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Barnehagens nettside finner du her:

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/ytre-arna-barnehage>

Ytre Arna barnehage

Gudrun Kolderups veg 22

5265 Ytre Arna

Telefon 53 03 95 75

e-post:ytrearna.barnehage@bergen.kommune.no

[www:bergen.kommune.no](http://www.bergen.kommune.no)

**BERGEN
KOMMUNE**